

HAYDİ ÇOCUKLAR ORUCA!

Dr. Ayşe DOLMACI

Oruç tutmayı çeşitli ödüllendirmelerle de sevilir, özenilir hale getirebiliriz. Unutmamalıyız ki çocuklarda yerleşmesini istediğimiz davranışlar için ödül motivasyonunu kullanmak büyük bir öneme haizdir. Ölçülü olmak ve sınırları aşmamak kaydıyla bundan istifade etmemiz yerinde olur.

Çocuklarımızın dini vecibelerini yerine getiren bir fert olarak yetişmelerini istiyorsak ve bu konudan kendimizin sorumlu olduğuna da düşünüyorsak, dikkate almamız gereken bazı hususlar olacaktır. Öncelikle bu konu büyük emek ister. Emek harcamadan, gayret göstermeden meyveleri devşiremeyiz. Dindar anne-babalar olarak bu konuda bir bilinç kazanmamız gerekir.

Öncelikle bilmeliyiz ki din eğitimi konusunda kaçırılmaması gereken bir zaman dilimi vardır. Bu zaman dilimini gereği gibi değerlendirmek icap eder.

Oruç tutma hususunda da durum böyledir. Çocuklarımızın içine oruç tutma isteğinin düştüğü bir dönem gelecektir. Muhtemelen küçük yaşlarda, altı-yedi yaşlarında, eğer ailelerinde oruç tutan insanlar olduğunu müşahade ediyorlarsa, çocuklar bunu kendileri de deneyimlemek isteyeceklerdir. Yaşlarının küçük olduğunu düşünerek veya bu isteklerinin ileride de bu şekilde içlerinden geleceğini zannederek, bu çok kritik dönemi harcamamak gerekir.

Anne babalar çocuklarına olan merhametlerinden dolayı onların aç kalmaları konusunda bazı endişeler taşıyabilirler. Oysa Rabbim onlara karşı bizlerden çok daha fazla merhamet sahibidir. Bizim üzerimize taşıyamayacağımız yük yüklemeyiz. Fitratımıza aykırı olan şeyleri bizden ibadet olarak istemez.

Oruç tutmak küçük çocuklarımız için zor bir olay değildir.

Yine de bu sürece alışmanın bazı pratik yolları vardır. Küçük yaşta tutulan tekne oruçları, tam gün oruç tutma yeteneğini kazanma konusunda son derece işlevseldir. Sınırları belirli olan bir süre içinde sabretmeyi öğrenen küçükler, daha sonra bunu daha büyük bir ölçek içinde de başarıyla gerçekleştireceklerdir.

Belli bir süre boyunca çocuğun hiçbir şey yememe ve içmeme kararı alması, onun kişiliğinin gelişmesinde son derece büyük öneme sahiptir. İsteklerini ertelemeyi öğrenmenin, sabretme becerisini geliştirmenin, zeka gelişimi üzerindeki etkileri pedagojik çevrelerde test edilerek bilimsel bir veri olarak ortaya konmuş; zorluklara karşı dirençli olma, iradeyi güçlendirme, kont-

rollü bir kişiliğe sahip olma gibi pek çok kazanımları olduğuna dikkatler çekilmiştir.

Oruç tutma deneyimini başarıyla tamamlayan çocuklarda empati yeteneği gelişir. Çocuklar bu ibadet sayesinde doğruyu söyleyen, dürüst bir fert olarak yetişebilirler. Oruç ibadeti, hiç kimsenin kendisini görmediği yerlerde ve zamanlarda da kendini tutmayı gerektirdiği için, hakkıyla oruç tutabilen çocuk, bir iç disiplin kazanır, özü sözü doğru bir insan olarak yetişme imkanı bulur.

Çocuklarımızla iyi ilişkiler içinde olmamız, onlarla sağlıklı diyaloglar kurabilmemiz, onları, bizi her konuda örnek alma isteği ve gayreti içinde olmaya itecektir. Bu durum özellikle ergenlik öncesi dönem için geçerlidir. Bizim oruçlarımızı severek, isteyerek düzenli

bir şekilde tutmamız, onların bizi bu konuda takip etmeyi istemelerini sağlar.

Gece sahura kalkmak çocuklara çok eğlenceli gelir. Onlar da bu değişiklikten bir pay almak isterler. Onların bu heveslerini kırmamalıyız. Oruç tutmayı çeşitli ödüllendirmelerle de sevilir, özenilir hale getirebiliriz. Unutmamalıyız ki çocuklarda yerleşmesini istediğimiz davranışlar için ödül motivasyonunu kullanmak büyük bir öneme haizdir. Ölçülü olmak ve sınırları aşmamak kaydıyla bundan istifade etmemiz yerinde olur.

Yedi yaş civarında dini hikayeler, peygamber kıssaları anlatmaya başlayarak çocuğumuza genel bir ibadet anlayışı ve sevgisi aşılayabiliriz. Daha sonra onu bazı ibadetleri gerçekleştirme konusunda teşvik etme aşaması gelir. Oruç

tutma konusunda kendilerini çok hevesli görmüyorsa veya bu hevesin biraz daha desteklenmesi gerekiyorsa bu teşviklerin büyük rolü olacaktır. Zaten bizim üzerimizdeki en büyük sorumluluk önce örnek olmak, sonra onun içindeki fıtrattan kaynaklanan eğilimlerin, filizlenmelerin değerini bilmek ve fırsatları kaçırmamak, daha sonra da hep teşvik edici unsurlarla onları tatlı bir takip altına almaktır.

Çocuklarımızın oruç tutmuş olmalarından büyük bir memnuniyet duyduğumuzu onlara göstermeliyiz. Bu memnuniyeti bazen sözle dile getirmeli, bazen sevgi ile gözlerinin içine bakmalı, tatlı tatlı başını okşamalı, öpüp koklamalı; bazen de onun hoşuna giden hareketleri gerçekleştirerek bunu ortaya koymalıyız. Anneler, oruç tuttıkları gün çocuklarının

en sevdiği yemekleri pişirmeye özen gösterebilirler mesela.

Bıktırıcı, usandırıcı olmadan, tatsızlaşmadan, sevgi ile yaklaşmalı, çocuğumuza iyi tanınmalı ve onu teşvik eden unsurların neler olabileceğini keşfetmeye çalışmalıyız. Orucun sosyal hayata getirdiği hareketlilik de belki çocuklarımızın gözündeki cazibeyi artırabilir. Birlikte yapılan iftarlar, camilerde kılınan teravih namazları, mukabeleler, cami gezileri, kitap fuarları ile aslında Ramazan ayı oldukça şenlikli geçmektedir. Bu şenliğin evimize de yansımaya fırsat verdiğimiz sürece, işimiz aslında çok da zor değildir. Yeter ki istekli ve gayretli olalım, çocuklarımızla barışık olalım ve dinî alışkanlıklarını çocuklarda yerleştirme yaşının on yaş sonrasına sarkıtılmaması gerektiği altın kuralını asla hatırdan çıkarmayalım.